

מדינת ישראל

משרד החינוך

מינהל פדגוגי

אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי

היחידה להתמודדות במשבר חירום ואובדנות

תדריך: סיוע של מבוגר משמעותי לילדי גן שנחשפו לאירוע טראומטי

בעקבות האסון במירון

הקדמה

התבשרנו על האסון הכבד שהתרחש בהר מירון במסגרת ההילולה בקבר רבי שמעון בר יוחאי. זהו אירוע רב נפגעים עם הרוגים ופצועים רבים. מעגלי הפגיעה רבים ומורכבים ומתפרסים על כל הארץ. משפחות רבות חוות שכול וגם חרדה עצומה סביב חיפוש אחר בני משפחה שנעדרו ונעלמו תוך כדי האירוע.

התרחשות קשה כרוכה בתחושות של פחד, חוסר ביטחון וחוסר מוגנות גם בקרב מי שאינו קשור ישירות לאירוע. זהו אירוע בסדר גודל לאומי המחייב התערבות ושיחה עם כל התלמידים במערכת החינוך.

כל אסון כגון תאונה קשה, פיגוע או נפילת טיל, מזעזעים את עולמם של מבוגרים וילדים כאחד והתחושות הנלוות לאירועי אסון כרוכות גם בפגיעה בכל מה שנראה בטוח ומוכן. כך גם באירוע כמו זה שהתרחש בהר מירון. קיימת חשיבות רבה בתיווך המציאות לילדים על פי השלב ההתפתחותי בו הם מצויים.

במקרים כאלה, הופכים המבוגרים הקרובים אל הילד למשמעותיים עוד יותר. תגובותיהם, יכולתם לנהל את סדר היום בצורה מאורגנת והיכולת לווסת את רגשותיהם, חשובים ביותר להחלמת הילדים וליכולתם לנוע הלאה בסיעתא דשמיא.

להלן מספר הנחיות קצרות

- א. מותר למבוגרים להביע את רגשותיהם, אך חשוב שיעשו זאת בצורה מבוקרת. חשיפה לסערת רגשות חזקה, עלולה לערער את בטחונו של הילד ולגרום לחרדה רבה.
- ב. לרוב בני האדם יש יכולת התאוששות עוצמתית. הציפייה הפנימית של המבוגרים להחלמה של הילדים, תסייע שלא להיבהל מתגובות קשות של חלק מן הילדים.
- ג. בימים הראשונים לאחר אירוע קשה, צפוי שהילדים ירבו לדבר על האירוע ו"לשחק" אותו במשחקהם. על המבוגרים להיות קשובים לילדים ולאפשר להם להביע את רגשותיהם ומחשבותיהם.
- ד. חשוב שההורים יתווכו לילדים את האירוע ויסבירו בשפה פשוטה וברורה מה קרה. חשוב מאוד לספר את העובדות ההכרחיות בלא לפרט, הכול בהתאם לגיל הילד ולמידע שהוא ממילא נחשף אליו.
- ה. כאשר העובדות לסיבות האירוע אינן ברורות מתפתחות שמועות רבות, שלעיתים מפחידות יותר מן המציאות. חשוב לסייע לילדים להבחין בין עובדות לבין שמועות ו"עובדות" שהן פרי דמיון.
- ו. במקרים בהם ההורים אינם מסוגלים לשוחח עם הילדים, חשוב מאוד שהגננות ישוחחו במפגש על מה שקרה.
- ז. במקרים בהם יש חשש של ילדים רבים הנמצאים בסערת רגשות, כדאי להמליץ להורים להתלוות אל הילדים בשעות הראשונות. יחד עם זאת, חשוב לחזור לסדר היום השגרתי. השגרה מיטיבה ונותנת לילדים תחושה כי העולם ממשיך כשהיה.
- ח. ישנם ילדים המגיבים בתגובות קיצוניות עקב פגיעות קודמת או תגובות קיצוניות בבית. חשוב לאפשר להם התערבויות פרטניות ולנסות שלא ליצור "הדבקה" של תגובות קשות.
- ט. חשוב להיעזר בשירות הפסיכולוגי החינוכי, יעוצות גני הילדים וצוות ההדרכה של היחידה להתמודדות במצבי משבר, חירום ואובדנות למתן מענה לילדים הזקוקים לכך, לגננות ולהורים.
- י. רצוי מאוד לכתוב מכתב להורים ובו לספר על תגובות אפשריות של הילדים. כדאי לצרף מספרי טל' של אנשי מקצוע זמינים, כאשר ההורים מודאגים.

בתפילה להחלמה מהירה של הפצועים ומציאת נחמה למשפחות שאבדו את יקיריהם באסון זה